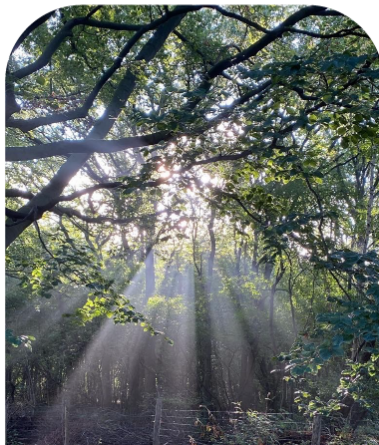

Programma 3. Leefomgeving

Inleiding

De onderhoudsplannen voor het beheer van de openbare ruimte (BOR) worden in samenhang met elkaar geactualiseerd. Uitgangspunt is dat de huidige kwaliteitsniveaus gehandhaafd blijven op alle terreinen (infrastructuur, speelvoorzieningen, groenvoorziening, etc.). Tevens blijven we burgerinitiatieven faciliteren en ondersteunen.

Woensdrecht is de groene gemeente op de Brabantse Wal die wordt bedreigd door extremere weersomstandigheden die kunnen leiden tot verdroging en wateroverlast. Hierdoor staan we voor een grote uitdaging en nemen we maatregelen in het kader van klimaatverandering en bevordering van biodiversiteit, gekoppeld aan educatie.

Met het waterschap, onze agrariërs en landschapseigenaren maken we ons sterk voor het Woensdrechtse landschap waarbij de natuur en de open polders behouden blijven.

Verbonden partijen en samenwerkingspartners

Bij de realisatie van doelstellingen en effecten in het programma Leefomgeving zijn de navolgende organisaties betrokken: dorpsplatforms, Saver NV, Werkvoorzieningschap (WVS-groep), Samenwerken aan water in Midden- en West-Brabant, Water- en klimaatkring West, Regionale Ambulance Voorziening (RAV) Brabant Midden-West-Noord, Inkoopbureau West-Brabant, Waterschap Brabantse Delta, Waterwinbedrijf Evides, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Brabants Landschap, Defensie, Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie (ZLTO), Namiro, Benegora, Grenspark Kalmthoutse Heide, Provincie Noord-Brabant.

Wat geven we uit aan programma 3. Leefomgeving?

Op grond van art. 5.1 van de Verordening financieel beleid, beheer en organisatie gemeente Woensdrecht 2023 autoriseert de raad met het vaststellen van de begroting de totale lasten en de totale baten per programma.

Bedragen in €	Primaire Begroting 2023	Begrotingswijzigingen 2023	Begroting 2023 (incl. wijzigingen)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Baten	2.524.914	116.520	2.641.434	2.574.830	2.577.740	2.577.740	2.577.740
Lasten	-6.826.665	-992.710	-7.819.375	-7.969.541	-7.687.683	-7.689.810	-7.671.025
Saldo	-4.301.751	-876.190	-5.177.941	-5.394.711	-5.109.943	-5.112.070	-5.093.285

3.1 Landschap en natuur

Wat willen we bereiken?

Borging en verbetering van de kwaliteit van landschap en natuur.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We dragen actief bij aan biodiversiteitsherstel door de realisatie van biodiverse landschappen en door meer en verschillende beplanting toe te passen.
- De gemeente stimuleert via de 'Stimuleringsregeling Landschap' gebiedseigenaren om landschap en natuur in het buitengebied te versterken.
- Binnen bestekken en projecten passen we actief maatregelen toe om hogere ecologische-natuurwaarden te bereiken.

Wat willen we bereiken?

Aanpak van droogteproblematiek, natuurherstel en de landbouwtransitie.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We participeren in de Gebiedsgerichte Aanpak (GGA) waarbij we samen met gebiedspartners inzetten op mee-koppel-kansen.
- We starten met het uitvoeren van de maatregelen zoals genoemd in de Natuurdoelanalyses (NDA's) om, in samenwerking met onze gebiedspartners, doelstellingen te behalen.
- Samen met partners, in het bijzonder Waterschap Brabantse Delta, starten we de initiatieffase voor het project Walwater.

Wat geven we uit aan 3.1 Landschap en natuur?

Het merendeel van de baten en lasten die een oorzakelijk verband hebben met dit product worden verantwoord op product 3.3 Beheer openbaar gebied en 5.8 Overhead. Daarnaast worden de op dit product beperkt geraamde middelen vanwege afronding niet zichtbaar in de tabel.

Bedragen in €	Primaire Begroting 2023	Begrotings-wijzigingen 2023	Begroting 2023 (incl. wijzigingen)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten	-2.410	0	-2.410	-3.618	-3.617	-3.621	-3.627

3.2 Milieu en duurzaamheid

Wat willen we bereiken?

We geven samen met onze inwoners invulling aan de energietransitie.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Uitvoering geven aan de ambities zoals vastgesteld in de Warmtevisie (verkenning en uitvoering 2023-2030).
- We geven uitvoering aan isolatiemaatregelen zoals beoogd in het Nationaal Investeringsprogramma (NIP).
- We ondersteunen inwoners in verduurzamingsmaatregelen met concrete instrumenten zoals via het geven van voorlichting, de stimuleringsleningen, de inzet van energiecoaches en een klusbus en de toekenning van subsidies en cadeaukaarten.

Wat willen we bereiken?

De gemeente ontwikkelt beleid gericht op een duurzame toekomst.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We stellen een Regionale Energie Strategie (RES) 2.0 op.
- We herijken de bestaande Duurzaamheidsvisie en stellen een nieuw Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid op.

Wat willen we bereiken?

De gemeente ondersteunt de verduurzaming van bedrijven en bedrijventerreinen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We denken mee in het Opwek Energie op Rijksgrond traject (OER-traject) en ondersteunen de verdere verduurzaming van de vliegbasis en Business Park Aviolanda.
- We spelen een coördinerende en verbindende rol bij de verduurzaming van bedrijventerreinen door het aanreiken van tools en het versterken van de onderlinge contacten tussen bedrijven.

Wat geven we uit aan 3.2 Milieu en duurzaamheid?

Bedragen in €	Primaire Begroting 2023	Begrotingswijzigingen 2023	Begroting 2023 (incl. wijzigingen)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Baten	10.000	388.564	398.564	10.000	10.000	10.000	10.000
Lasten	-334.588	-717.083	-1.051.671	-443.730	-396.550	-406.878	-417.696
Saldo	-324.588	-328.519	-653.107	-433.730	-386.550	-396.878	-407.696

3.3 Beheer openbaar gebied

Wat willen we bereiken?

Onze inwoners leven in een schone, veilige en groene omgeving.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We zorgen voor het reguliere onderhoud van wegen, voet- en fietspaden.
- We zorgen voor een goed functionerend en up to date rioolstelsel via de uitvoering van projecten zoals in de Grensstraat en de Verlengde Duinstraat.
- We geven uitvoering aan het nieuwe beleids- en beheerplan openbare verlichting met als uitgangspunt verduurzaming van het openbare verlichtingsbestand.

Wat willen we bereiken?

Het openbaar gebied maken we toekomstbestendig.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Bij de uitvoering van werken kijken we vanuit een integrale benadering naar aspecten van duurzaamheid, biodiversiteit, natuur-inclusiviteit, circulariteit, beweegvriendelijkheid, klimaatgrilligheid en gezondheid.

Wat willen we bereiken?

We werken effectief en efficiënt samen met ketenpartners.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We vragen gezamenlijk subsidies aan waar mogelijk.
- We stellen gezamenlijk beleids- beheer- en gebiedsplannen waar mogelijk.

Wat geven we uit aan 3.3 Beheer openbaar gebied?

Bedragen in €	Primaire Begroting 2023	Begrotingswijzigingen 2023	Begroting 2023 (incl. wijzigingen)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Baten	2.311.041	0	2.311.041	2.344.457	2.344.457	2.344.457	2.344.457
Lasten	-4.837.645	-414.119	-5.251.764	-5.753.059	-5.624.044	-5.602.319	-5.603.324
Saldo	-2.526.604	-414.119	-2.940.723	-3.408.602	-3.279.587	-3.257.862	-3.258.867

3.4 Verkeer en vervoer

Wat willen we bereiken?

We geven uitvoering aan het GVVP 2021-2025

Wat gaan we daarvoor doen?

- We herijken en actualiseren het uitvoeringsplan van het GVVP.
- We voeren jaarschijf 2024 uit, al dan niet in combinatie met groot onderhoud of reconstructie projecten.

Wat willen we bereiken?

We zetten in op het behoud en zo mogelijk verbetering/uitbreiding van de bestaande OV-voorzieningen en ontwikkeling of versterking van (nieuwe) vervoersmodaliteiten.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Het stimuleren van deelvervoer (deelauto's).
- Het realiseren van mobiliteitshubs.
- We voeren een actieve lobby richting provincie en vervoerders.

Wat willen we bereiken?

De verkeersveiligheid vergroten.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Het vergroten van de verkeersveiligheid in de directe omgeving van scholen.
- In gezamenlijkheid met inwoners en betrokken partners (VVN) acties uitvoeren om de veiligheid te vergroten.

Wat geven we uit aan 3.4 Verkeer en vervoer?

Bedragen in €	Primaire Begroting 2023	Begrotingswijzigingen 2023	Begroting 2023 (incl. wijzigingen)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Baten	4.217	5.020	9.237	24.217	24.217	24.217	24.217
Lasten	-579.008	-119.305	-698.313	-707.075	-684.173	-684.890	-685.814
Saldo	-574.791	-114.285	-689.076	-682.858	-659.956	-660.673	-661.597

3.5 Monumenten en cultuur

Wat willen we bereiken?

We beschermen en behouden het Woensdrechts cultuurhistorisch erfgoed.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We wijzen nieuwe gemeentelijke monumenten aan.
- We onderzoeken de mogelijkheden om monumenteigenaren te ondersteunen.
- We maken het erfgoed zichtbaar en beleefbaar op basis van de uitgangspunten van het nieuwe erfgoedbeleid.

Wat geven we uit aan 3.5 Monumenten en cultuur?

Bedragen in €	Primaire Begroting 2023	Begrotingswijzigingen 2023	Begroting 2023 (incl. wijzigingen)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Baten	43.000	0	43.000	43.000	43.000	43.000	43.000
Lasten	-68.798	-181.524	-250.322	-98.537	-75.554	-75.591	-75.673
Saldo	-25.798	-181.524	-207.322	-55.537	-32.554	-32.591	-32.673

3.6 Burger- en overheidsparticipatie

Wat willen we bereiken?

Meer inwoners betrekken bij initiatieven en inwoners die al met uitvoering bezig zijn enthousiast houden.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We onderhouden een goed netwerk tussen inwoners, ketenpartners en gemeente.
- We verbinden partners aan elkaar om elkaar te versterken en om van elkaar te leren.

Wat geven we uit aan 3.6 Burger en overheidsparticipatie?

Bedragen in €	Primaire Begroting 2023	Begrotingswijzigingen 2023	Begroting 2023 (incl. wijzigingen)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Baten	0	13.396	13.396	13.396	13.396	0	0
Lasten	-73.050	-48.064	-121.114	-83.649	-83.725	-68.063	-67.994
Saldo	-73.050	-34.668	-107.718	-70.253	-70.329	-68.063	-67.994

3.7 Gemeentelijke gebouwen en accommodaties

Wat willen we bereiken?

We beheren en onderhouden het gemeentelijk vastgoed op het afgesproken conditieniveau overeenkomstig het meerjarenonderhoudsplan gebouwenbeheer 2022-2025.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We zetten in op privatiseren door het (klein) onderhoud weg te leggen bij de huurders van de gemeentelijke gebouwen.

Wat willen we bereiken?

We voeren duurzaamheidsmaatregelen uit volgens de nota verduurzamen van gemeentelijk vastgoed.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Er wordt een begin gemaakt met het plaatsen van zonnepanelen, warmtepompen en het treffen van isolatiemaatregelen bij de gemeentelijke gebouwen, brandweerkazernes, MFC's en verenigingsgebouwen.

Wat geven we uit aan 3.7 Gemeentelijke gebouwen en accommodaties?

Bedragen in €	Primaire Begroting 2023	Begrotingswijzigingen 2023	Begroting 2023 (incl. wijzigingen)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Baten	156.656	115.000	271.656	156.656	159.566	159.566	159.566
Lasten	-931.166	-4.947	-936.113	-995.584	-912.746	-925.829	-894.360
Saldo	-774.510	110.053	-664.457	-838.928	-753.180	-766.263	-734.794

3.8 Nieuwe investeringen

Investerings programma 3. Leefomgeving

Voor dit programma voorziet het college voor de komende jaren de navolgende investeringen, hieronder toegelicht naar. Met het vaststellen van de financiële positie bij de begrotingsbehandeling autoriseert de raad uitsluitend de nieuwe investeringen van het aankomende begrotingsjaar. Tevens kan uw raad aangeven van welke nieuwe investeringen u op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het investeringskrediet wil ontvangen (art. 5.2 Financiële verordening gemeente Woensdrecht 2019).

Meerjarig investeringsschema Programma 3

Bedragen in €	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
3. Leefomgeving				
70152408 Uitbreiding MFC de Biezen 2024	-393.250	0	0	0
70152409 Verduurzamen gemeent. vastgoed 2024	-475.000	0	0	0
70152503 Verduurzamen gemeent. vastgoed 2025	0	-475.000	0	0
70152602 Verduurzamen gemeent. vastgoed 2026	0	0	-475.000	0
70152704 Verduurzamen gemeent. vastgoed 2027	0	0	0	-475.000
70159000 Uitvoeringsprogramma gebouwenbeheer 2024	-756.384	0	0	0
70159100 Uitvoeringsprogramma gebouwenbeheer 2025	0	-721.519	0	0
70159200 Uitvoeringsprogramma gebouwenbeheer 2026	0	0	-513.731	0
70159300 Uitvoeringsprogramma gebouwenbeheer 2027	0	0	0	-628.372
72102401 Reconstr. Verlengde Duinstraat Hoogerheide 2024	-250.000	0	0	0
72102501 Reconstructie Prinsessenwijk Putte 2025	0	-300.000	0	0
72102601 Rec. Kapuc.str. Wilhelm.str, Kartuiz.st Leempad 26	0	0	-300.000	0
72102701 Reconstructie Montgomerystraat Huijbergen 2027	0	0	0	-195.000
72102800 Renovatie openbare verlichting 2024	-49.740	0	0	0
72102900 Renovatie openbare verlichting 2025	0	-163.910	0	0
72103000 Renovatie openbare verlichting 2026	0	0	-118.910	0
72103100 Renovatie openbare verlichting 2027	0	0	0	-171.000
72105000 Uitvoeringsprogramma wegbeheer 2024	-867.000	0	0	0
72105100 Uitvoeringsprogramma wegbeheer 2025	0	-867.000	0	0
72105200 Uitvoeringsprogramma wegbeheer 2026	0	0	-867.000	0
72105300 Uitvoeringsprogramma wegbeheer 2027	0	0	0	-867.000
72402501 Reconstructie kunstwerk De Blaffert O'dr 2025	0	-343.200	0	0
77228100 Uitvoeringsprogramma rioolbeheer 2024	-1.325.080	0	0	0

Bedragen in €	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
77228200 Uitvoeringsprogramma rioolbeheer 2025	0	-1.325.080	0	0
77228300 Uitvoeringsprogramma rioolbeheer 2026	0	0	-1.325.080	0
77228400 Uitvoeringsprogramma rioolbeheer 2027	0	0	0	-1.089.794
77232301 Lokale Aanpak Isolatie (Spuk LAI)	-164.980	0	0	0
78200001 Klimaat- en energiebeleid 2024-2026 (CDOKE)	-463.230	0	0	0
Totaal 3. Leefomgeving	-4.744.664	-4.195.709	-3.599.721	-3.426.166

Nut en noodzaak investeringen in begrotingsjaar Programma 3

Conform Artikel 5, lid 5 van de Verordening financieel beleid, beheer en organisatie gemeente Woensdrecht 2023 beschrijft de Programmabegroting nut en noodzaak van de investeringen die betrekking hebben op het begrotingsjaar 2024.

Uitbreiding MFC de Biezen 2024

Met de exploitant van MFC De Biezen in Putte worden gesprekken gevoerd over de privatisering van het multifunctioneel centrum (MFC). Voor de uitbreiding van de foyer van het MFC is een budget benodigd van € 393.250 (incl. omzetbelasting). Voor de privatisering en uitbreiding van het MFC wordt een eenmalige instandhoudingsbijdrage aan de exploitant verstrekt. De jaarlijkse exploitatiebijdrage aan de exploitant van het MFC komt bij privatisering te vervallen. Door de privatisering zal een deel van het geplande groot onderhoud komen te vervallen omdat een deel van het geplande groot onderhoud voor rekening van de exploitant komt. Dit leidt tot een besparing op de dotatie voor groot onderhoud.

Verduurzamen gemeentelijk vastgoed 2024

Vanaf 2024 zullen de MFC's en de verenigingsgebouwen binnen de gemeente worden verduurzaamd. Hiervoor is een investeringsbudget benodigd van totaal € 3.327.500 (incl. omzetbelasting), in tranches van ca. € 475.000 per jaar. Het verduurzamen van het vastgoed zal leiden tot besparingen op energie en onderhoud. Op dit moment is nog geen indicatie te geven van de te realiseren besparing op budgetten.

Uitvoeringsprogramma gebouwenbeheer 2024

In december 2021 is het 'Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) gebouwenbeheer 2022-2025' vastgesteld. In het MJOP is voor het jaar 2024 oorspronkelijk een investeringsbudget van € 793.047 opgenomen. Op basis van besluitvorming door de raad is het investeringsbudget bijgesteld naar € 756.384.

Reconstructie Verlengde Duinstraat Hoogerheide 2024

De komende jaren zijn reconstructies gepland van een aantal wegen voor een totaalbedrag van € 1.045.000. Het betreft de volgende wegen: Verlengde Duinstraat in Hoogerheide (2024),

Prinsessenwijk in Putte (2025), Kapucijnenstraat, Wilhelmiëtenstraat, Kartuizersstraat en ged. Leempad in Ossendrecht (2026) en de Montgomerystraat in Huijbergen (2027). De reconstructies worden uitgevoerd in combinatie met de vervanging van de riolering. De middelen voor de vervanging van de riolering zijn opgenomen in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP).

Renovatie openbare verlichting 2024

In september 2018 is het 'Beleids- en beheerplan openbare verlichting 2019-2022' vastgesteld. Conform het plan zijn bovenvermelde investeringsbedragen opgenomen.

Uitvoeringsprogramma wegbeheer 2024

In september 2018 is het 'Beleidsplan wegen 2019-2023' vastgesteld. Conform het plan zijn bovenvermelde investeringsbedragen opgenomen.

Uitvoeringsprogramma rioolbeheer 2024

In september 2019 is het 'Gemeentelijk Rioleringsplan 2020-2023' vastgesteld. Conform het plan zijn bovenvermelde investeringsbedragen opgenomen.

Lokale Aanpak Isolatie (Spuk LAI)

De gemeente ontvangt van het Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening een specifieke uitkering voor het uitvoeren van een isolatieprogramma ten behoeve van het nemen van energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen, in slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners en slecht geïsoleerde woningen van leden van een vereniging van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties. In totaal ontvangt de gemeente een voorschotbijdrage van € 416.222. De bijdrage wordt in twee tranches uitbetaald, t.w. € 251.242 in juli 2023 en € 164.980 in maart 2024. De regeling loopt tot 31 december 2026. Jaarlijks wordt via de SiSa-bijlage van de jaarrekening verantwoording afgelegd. Middelen die niet worden besteed, kunnen door de minister worden teruggevorderd.

Klimaat- en energiebeleid 2024-2026

De gemeente ontvangt van de minister voor Klimaat en Energie een specifieke uitkering voor het behalen van de doelen uit de Klimaatwet. De Klimaatwet houdt in dat Nederland uiterlijk in 2050 klimaatneutraal wil zijn. Het doel voor 2030 in de Klimaatwet is om de uitstoot van CO₂ met minimaal 55% te verminderen. In totaal ontvangt de gemeente een voorschotbijdrage van € 1.389.690. De bijdrage wordt in drie tranches uitbetaald, t.w. € 459.066 in april 2023, € 463.230 in januari 2024 en € 467.394 in januari 2025. Het doel van de meerjarige regeling is om de capaciteit (bemensing) te vergroten bij decentrale overheden voor de uitvoering van het klimaat- en energiebeleid. De middelen worden als een brede doeluitkering uitgekeerd. Dat wil zeggen dat gemeenten een ruime vrijheid hebben om de middelen te besteden, zo lang ze binnen de grenzen van de regeling blijven. De middelen zijn bedoeld om gemeenten in staat te stellen voldoende arbeidskrachten in te huren zodat zij het klimaat- en energiebeleid kunnen uitvoeren. De regeling loopt tot 31 december 2025. Er wordt nog gewerkt aan een regeling voor na 2025. Het voorschot dat de gemeente in 2023 ontvangt, moet uiterlijk 31 december 2025 zijn besteed. Het voorschot dat in januari 2024 ontvangen wordt, moet 31 december 2026 zijn besteed; het voorschot dat in januari 2025 ontvangen wordt, moet uiterlijk 31 december 2027 zijn besteed. Jaarlijks wordt via de SiSa-bijlage van de jaarrekening verantwoording afgelegd. Middelen die niet worden besteed, kunnen door de minister worden teruggevorderd.

3.9 Indicatoren

Lokale indicatoren Programma 3. Ruimte

Voor programma 3 bestaan er geen verplichte BBV-indicatoren (meer). Met ingang van de programmabegroting 2020 zijn de verplichte BBV-indicatoren aangevuld met een aantal lokale indicatoren.

Lokale indicatoren	2020	2021	2022	2023
Burgerinitiatieven openbaar gebied				
- Totaal aantal	17	15	26	39
- Totaal bedrag	€ 22.127	€ 53.250	€ 23.569,98	€ 25.569,26

